

UQAF-2025: Зразкові практики

аналітичний огляд

Київ
2025

Перелік умовних скорочень

- ДУЖП1** – ОП “Облік і оподаткування” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Державний університет “Житомирська політехніка”
- ДУЖП2** – ОП “Інженерія програмного забезпечення” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Державний університет “Житомирська політехніка”
- ІД** – ОП “Економіка” третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, Інститут демографії та проблем якості життя Національної академії наук України
- КНЕУ1** – ОП “Соціальний менеджмент” другого (магістерського) рівня вищої освіти, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
- КНЕУ2** – ОП “Менеджмент персоналу” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
- КПІ** – ОП “Технології друкованих і електронних видань” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського
- НауКМА** – ОП “Політологія” третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, Національний університет “Києво-Могилянська академія”
- НУБіП** – ОП “Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва” другого (магістерського) рівня вищої освіти, Національний університет біоресурсів і природокористування
- СумДУ** – ОП “Маркетинг” третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, Сумський державний університет
- ЧДТУ** – ОП “Дизайн і візуальна культура” другого (магістерського) рівня вищої освіти, Черкаський державний технологічний університет

У 2024/2025 н.р. акредитацію з визначенням “зразкова” отримали 10 освітніх програм, які реалізуються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (4 ОП), другому (магістерському) рівні вищої освіти (3 ОП) та третьому (освітньо-науковому) рівні (3 ОП). Це освітні програми за спеціальностями: 022 Дизайн, 051 Економіка, 052 Політологія, 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 121 Інженерія програмного забезпечення, 186 Видавництво та поліграфія, 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, 232 Соціальне забезпечення.

Зауважимо, що відповідно до нового Положення про акредитацію (2024) було змінено умови прийняття рішення про акредитацію освітньої програми з визначенням “зразкова”. Зокрема, передумовою було визначено встановлення відповідності за рівнем “А” щодо п’яти і більше Критеріїв, включно з Критерієм 2. Структура та зміст освітньої програми, 6. Людські ресурси і 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми, а для програм третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня – також Критерієм 10. Навчання через дослідження.

Тож щодо всіх згаданих вище освітніх програм було встановлено зразкову відповідність критеріям 2, 6 та 8, а для трьох освітніх програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – також і Критерію 10. Окрім того, зразкову відповідність було встановлено за критеріями: 1. Проектування освітньої програми (7 ОП), 4. Навчання і викладання за освітньою програмою (5 ОП), 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси (4 ОП), 9. Прозорість та публічність (3 ОП), 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання (1 ОП) та 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність (1 ОП).

Ці освітні програми реалізуються у наступних ЗВО: Державний університет “Житомирська політехніка” (2 ОП), Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (2 ОП), Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Національний університет “Кієво-Могилянська академія”, Сумський державний університет, Черкаський державний технологічний університет, а також у науковій установі – Інституті демографії та проблем якості життя Національної академії наук України.

У запропонованому огляді ми проаналізували зразкові практики, визначені в освітніх програмах, щодо яких у 2024/2025 н.р. було прийнято рішення про акредитацію із визначенням “зразкова”, відповідно до Критеріїв оцінювання освітньої програми, визначених у Положенні про акредитацію (2024).

Критерій 1. Проєктування освітньої програми

Кращі практики за Критерієм 1 передусім стосуються врахування у меті та програмних результатах навчання освітніх програм світових тенденцій розвитку науки й відповідної спеціальності (ДУЖП1, ДУЖП2, НаУКМА, НУБіП), їхнього розроблення у безпосередній взаємодії із зовнішніми стейкхолдерами (ІД, КНЕУ1, КНЕУ2, НУБіП, ЧДТУ).

За результатами акредитації відзначено унікальність освітніх програм на українському ринку освітніх послуг у контексті розширення програмних результатів навчання та визначення фахових компетентностей на основі взаємодії з роботодавцями (ІД, КНЕУ1, КНЕУ2, ЧДТУ), поєднання національних освітніх стандартів з міжнародними професійними вимогами (ДУЖП1).

З-посеред зразкових практик **урахування світових тенденцій розвитку спеціальності** було відзначено:

- проєктування ОНП спільно з колегами з Інституту політичних наук і міжнародних відносин Ягеллонського університету (Польща) та Стокгольмського аналітичного центру східноєвропейських досліджень (Швеція), залучення представників академічної спільноти країн ЄС до рецензування ОНП (НаУКМА);
- визнання відповідності ОП міжнародним професійним стандартам (CIMA, ACCA, IFA) та її акредитація CIMA Partnership Programme та IPA-IFA Partner Programme (ДУЖП1);
- інтеграцію під час проєктування ОП досвіду міжнародного співробітництва, зокрема в межах проєктів Erasmus+ та Темпус (ДУЖП1, ДУЖП2).

Урахування освітньою програмою запитів суспільства та регіону, зокрема, здійснювалось під час розроблення ОП **у безпосередній взаємодії із зовнішніми стейкхолдерами** (ДУЖП1, ДУЖП2, ІД, КНЕУ1, КНЕУ2, КПІ, ЧДТУ).

Серед форм взаємодії як зразкові практики відзначено:

- функціонування Професійно-дорадчого комітету, до якого входять провідні фахівці галузі з такими основними функціями, як надання пропозицій щодо удосконалення ОП та участь у їх обговоренні (КНЕУ1, КНЕУ2);
- консультації із професійними організаціями (ACCA, CIMA, IFA) під час проєктування ОП (ДУЖП1);
- реалізацію спільних із зовнішніми стейкхолдерами проєктів регіонального значення (ЧДТУ);

- інтеграцію у межах реалізації ОП трьох компонентів: наукових досліджень викладачів, як реакції на потреби підприємств галузі, регіону – використання підприємствами результатів наукових досліджень у виробничій діяльності – змістового наповнення та оновлення ОП та освітніх компонентів (КПІ).

Окрім того, як зразкову практику визначено створення розробниками ОП продуктової ІТ-компанії при ЗВО. Результатом її діяльності стало розроблення та комерціалізація власного інноваційного програмного продукту "Digital University UA", який забезпечує комплексну цифрову трансформацію та диджиталізацію діяльності університету (ДУЖП2).

Простежуємо також приклади інтегрування стратегічних пріоритетів ЗВО у їхні освітні програми, зокрема загального вектору інноваційного розвитку університету та впровадження в освітній процес сучасної цифрової екосистеми (КНЕУ2).

Отже, ідентифіковані зразкові практики проєктування освітніх програм передусім стосуються взаємодії із зовнішніми стейкхолдерами задля урахування потреб суспільства і ринку праці, а також світових тенденцій розвитку галузі.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Для усіх проаналізованих ОП характерною є **інноваційність їхнього змістового наповнення**. Серед зразкових практик відзначено:

- урахування актуальних викликів та трендів відповідної галузі під час змістового наповнення освітньої програми (ДУЖП1, ДУЖП2, КПІ, НаУКМА, НУБіП, СумДУ, ЧДТУ);
- розроблення сучасних авторських курсів, які базуються на дослідженнях НПП (НаУКМА, ІД, КНЕУ2, КПІ, СумДУ);
- поглиблення змісту обов'язкових ОК з урахуванням міжнародного досвіду професійних організацій (CIMA, ACCA) та підготовки фахівців відповідно до IFAC Code of Ethics for Professional Accountants (ДУЖП1);
- інтегрування в ОК сучасних методів аналізу Big Data для дослідження демографічних змін та соціально-економічної політики (ІД);
- акцентування на цифровізації та управлінні змінами у змісті ОК задля формування у здобувачів навичок роботи з цифровими інструментами (КНЕУ1);
- наявність у структурі ОП експериментального блоку – поведінкової лабораторії (СумДУ).

Зразковість ОП також реалізується через **практикоорієнтованість її**

освітніх компонентів, і зокрема передбачає:

- включення до ОП тренінгових курсів (КНЕУ1), практикоорієнтованих авторських курсів із залученням до викладання експертів галузі (НаУКМА);
- навчання на реальних проектах у рамках обов'язкових ОК, з системним залученням професіоналів-практиків (ДУЖП2);
- дослідницьку роботу в межах опанування ОК, реалізацію здобувачами, у співпраці з культурними інституціями, культурно-мистецьких проєктів (ЧДТУ);
- тісну співпрацю з університетським видавництвом та підприємствами галузі, що надає можливість використовувати в освітньому процесі витратні матеріали та потужності підприємств-роботодавців та матеріально-технічної бази ЗВО (КПІ);
- залучення здобувачів до виконання робіт на замовлення міністерств та відомств, міжнародних організацій (UNFPA UN, UNICEF, ILO, WHO), що спрямовані на вирішення глобальних і регіональних проблем (ІД);
- реалізацію **дуальної освіти** (ДУЖП2).

Зразковість **практичної підготовки** здобувачів вищої освіти передусім була визначена на основі налагодження ЗВО співпраці з провідними підприємствами відповідної галузі (КНЕУ1, КНЕУ2, КПІ, НУБіП, ДУЖП2). Зокрема, на другому курсі практика проводиться в університеті за участю представників провідних ІТ-компаній, де над кожною темою здобувачі працюють під менторством фахівців-практиків (ДУЖП2). Для ОНП, що реалізується у науковій установі, зразковим визначено співробітництво із ЗВО різних регіонів України, які дозволяють аспірантам обирати місце проходження педагогічної практики залежно від їхніх наукових і освітніх інтересів (ІД).

У контексті розширення можливостей для **формування індивідуальної освітньої траєкторії** (ДУЖП1, ДУЖП2, НаУКМА, ЧДТУ) ідентифіковано наступні зразкові практики:

- закріплення на інституційному рівні гнучкого підходу до формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, зокрема третього (освітньо-наукового) рівня, що забезпечує більш широкі можливості вибору ОК, наприклад, другого (магістерського) рівня вищої освіти, дисциплін ОП інших (партнерських) ЗВО, у тому числі й закордонних (НаУКМА);
- забезпечення можливості сформувати професійно поглиблену освітню траєкторію з використанням програм академічної мобільності (ЧДТУ);

- забезпечення синтетичності різних видів дизайну та мистецтва з можливістю варіантності у виборі здобувачем об'єкта проектування за видами дизайну за усіма відповідними ОК (ЧДТУ);
- пропозиція ЗВО різноманітного переліку вибіркових дисциплін, спрямованих на набуття соціальних навичок, а також вивчення англійської мови бізнес-комунікації (ДУЖП1, ДУЖП2).

У контексті набуття здобувачами вищої освіти **soft-skills** відзначено:

- комплексне формування у здобувачів культури менторства через: «peer-to-peer mentorship» – горизонтальні формати підтримки між аспірантами різних курсів, які сприяють розвитку навичок фасилітації та культури академічного діалогу; «Mentor beyond research» – ментори залучаються до формування професійної ідентичності здобувача, консультування щодо участі в грантових конкурсах, академічній мобільності, публічних виступах; залучення аспірантів до наставництва студентів магістратури та бакалаврату (НаУКМА);
- активне залучення фахівців-практиків у рамках обов'язкових ОК фахової підготовки до формування soft skills, зокрема формування навичок пітчів для інвесторів і акселераційних програм, вміння вести переговори із замовниками, управляти проектною командою, формувати бюджет проєкту, оцінювати ризики та приймати управлінські рішення (ДУЖП2).

Отже, ідентифіковані кращі практики забезпечення змістового наповнення освітніх програм передусім пов'язані із залученням роботодавців до розроблення, рецензування та реалізації освітніх компонентів, що зміцнює зв'язок змісту освітніх програм з потребами ринку праці й суспільства, стає основою їхньої практикоорієнтованості.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

За Критерієм 3 зразкову відповідність було встановлено для однієї освітньої програми, яка реалізується за спеціальністю 022 Дизайн. Передумовою стало зразкове врахування правилами прийому на навчання за освітньою програмою її особливостей (ЧДТУ).

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

У контексті **використання інноваційних форм та методів навчання та викладання** серед зразкових практик передусім простежуємо

застосування інтерактивних технологій навчання, зокрема, ситуаційного аналізу, ділових ігор, кейс-методів, які сприяють формуванню професійних компетентностей, аналітичного та критичного мислення (ДУЖП1), а також участі роботодавців у розробленні практичних кейсів і проблемних ситуацій з реального досвіду діяльності підприємств (КНЕУ1).

Зразковість підходу ЗВО до **оновлення змісту освітніх компонентів** освітньої програми ґрунтується на:

- врахуванні сучасних досягнень галузі через залучення викладачів-експертів та професіоналів-практиків до оновлення ОК (ДУЖП2);
- співпраці з професійними організаціями, зокрема оновленні освітніх компонентів аналітичного спрямування відповідно до вимог сертифікацій CIMA та ACCA, з урахуванням вимог іспиту для кандидатів в аудитори (ДУЖП1);
- результатах власних досліджень та результатів стажувань науково-педагогічних працівників, залучених до викладання на ОП (ДУЖП1, ДУЖП2, НУБіП), проєктів ЄС, релевантних для реалізації ОП (СумДУ), а також на підставі авторських методик (НаУКМА);
- рецензуванні не лише змісту ОП, але її освітніх компонентів (КНЕУ2).

Зразковість підходів ЗВО до **інтернаціоналізації діяльності** передусім було визначено на основі високих показників участі як викладачів, так і студентів у програмах міжнародної академічної мобільності, зокрема завдяки налагодженню системної співпраці із закордонними ЗВО та реалізації спільних проєктів (ДУЖП1, ДУЖП2, ІД, НаУКМА, СумДУ, ЧДТУ). Серед зразкових практик також спостерігаємо:

- залучення до викладання обов'язкових ОК представників закордонних партнерських ЗВО (НаУКМА);
- запровадження практики міжнародного рецензування результатів наукових досліджень здобувачів ОП: перед захистом дисертаційних досліджень; під час відкритих дослідницьких семінарів із залученням міжнародних експертів; через процедуру відкритого рецензування статей, що забезпечує відповідність наукових публікацій здобувачів міжнародним стандартам якості та академічної доброчесності (ІД);
- стимулювання участі здобувачів у міжнародній CIMA Business Game, організованій міжнародною професійною організацією CIMA (ДУЖП1);
- забезпечення вільного доступу до понад 30 баз даних: Scopus, Web of Science, Sci Val, Science Direct, Springer Nature, Cambridge University Press, Oxford University Publishing тощо (СумДУ), функціонування інституційного репозитарію наукових матеріалів eKMAIR, який містить

44 бази даних, понад 100 тис. е-журналів, е-книжок тощо, серед яких Web of Science, Scopus, EBSCO, JStor, ProQuest Dissertations, Springer, Gale, HINARY, ARDI тощо (НаУКМА).

Зразковість **поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітніх програм** передусім визначено на основі практики залучення здобувачів вищої освіти до реалізації наукових проєктів, зокрема міжнародних (СумДУ), впроваджених у виробництво навчально-наукових дослідницьких робіт (КПІ); залучення здобувачів до розроблення ІС "Digital University", яка забезпечує комплексне управління освітньою, науковою та адміністративною діяльністю ЗВО (ДУЖП2).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Позитивними практиками, характерними для всіх проаналізованих ОП, є залучення роботодавців до роботи експертної (атестаційної) комісії, що дозволяє представникам роботодавців здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів, а також системна робота з популяризації академічної доброчесності в академічній спільноті ЗВО.

Зразковою практикою формування та розвитку культури академічної доброчесності визначено участь кафедри, яка реалізує ОП, у проєкті імені Жана Моне «With Academic integrity to EU values: step by step to common Europe», поширенню найкращих європейських практик щодо доброчесності та свідомого громадянства як в академічному та науковому середовищі, так і в різних сферах суспільства (СумДУ).

Критерій 6. Людські ресурси

Взірцевість **кадрового складу** освітньої програми ідентифіковано як основну передумову рішення про зразкову відповідність **Критерію 6** для всіх аналізованих ОП (ДУЖП1, ДУЖП2, ІД, КНЕУ1, КНЕУ2, КПІ, НаУКМА, НУБіП, СумДУ, ЧДТУ). Серед зразкових практик виокремлено:

- діяльність у межах реалізації ОП визнаної міжнародною науковою спільнотою наукової школи (ІД, КНЕУ2, КПІ, НУБіП);
- значну публікаційну активність викладачів ОП, зокрема в міжнародних виданнях, що індексуються у базах даних Scopus та Web of Science (ДУЖП1, ДУЖП2, КНЕУ1, КНЕУ2, КПІ, НаУКМА, СумДУ, ЧДТУ);
- участь викладачів ОП у виконанні міжнародних та національних наукових проєктів (НаУКМА, СумДУ, ЧДТУ), міжнародних стажуваннях (ДУЖП1, ДУЖП2, НаУКМА, СумДУ, ЧДТУ);

- залучення до викладання на ОП НПП, що поєднують наукову та практичну діяльність у галузі (ДУЖП1, ДУЖП2, СумДУ, НаУКМА, НУБіП), визнання їх як провідних національних та міжнародних експертів (СумДУ), їхнє членство в провідних міжнародних організаціях (ДУЖП1, СумДУ);
- реалізацію викладачами ОП НДР на замовлення роботодавців (КПІ);
- наукове консультування підприємств (КПІ).

Серед зразкових практик **залучення фахівців-практиків та роботодавців до освітнього процесу** виокремлено наступні:

- залучення до викладання на ОП провідних практиків галузі (ДУЖП2, НУБіП, ЧДТУ), представників профільних міністерств, дипломатичного корпусу, аналітичних центрів, міжнародних неурядових організацій (ІД, НаУКМА);
- створення при кафедрі, на якій реалізовано ОП, університету соціальних ініціатив та HR-університету, у рамках яких проводяться гостьові лекції та тренінги практиків за тематикою дисциплін, що входять до обов'язкової та вибіркової компонент ОП (КНЕУ1);
- залучення до штату НПП іноземних фахівців, які мають унікальний практичний та дослідницький досвід, а також високий рівень визнання у професійній чи академічній спільноті (СумДУ), або ж систематичне залучення представників іноземних ЗВО та практиків з іноземних організацій до викладання на ОП на основі тривалих партнерських відносин (НаУКМА).

Ідентифіковано також зразкові практики організації **професійного розвитку викладачів**, зокрема:

- системна реалізація власних програм професійного розвитку (ДУЖП1, ДУЖП2, КНЕУ1, КНЕУ2, НаУКМА, СумДУ);
- функціонування спеціалізованих підрозділів ЗВО, які забезпечують реалізацію програм професійного розвитку, наприклад, Центру розвитку кадрового потенціалу, що здійснює формування пріоритетів кадрової політики, розроблення системи кваліфікаційних вимог для всіх категорій персоналу, планування, стимулювання та контроль досягнень, аналітичний супровід розвитку персоналу (СумДУ), Профі+, Школи професійного розвитку викладачів (НаУКМА), Центру «Досконалість викладання» (КНЕУ1, КНЕУ2);
- реалізація програм професійного розвитку спільно з провідними роботодавцями-партнерами (ДУЖП2, КПІ), міжнародними професійними організаціями (ДУЖП1).

З-поміж зразкових практик **стимулювання професійного розвитку**

виокремлено конкурентний та стимулювальний принцип формування бюджетів кафедр та інститутів на основі індивідуальних та колективних досягнень НПП (СумДУ), а також залучення ресурсів випускників та партнерських благодійних організації до фінансового забезпечення щорічних конкурсів для НПП (НаУКМА).

Отже, зразковість кадрового забезпечення освітніх програм передусім визначалася результатами їхньої наукової та професійної діяльності науково-педагогічних працівників, їхньою активністю у міжнародному академічному середовищі, а також системністю забезпечення професійного розвитку викладачів ЗВО.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Зразкові практики за Критерієм 7 передусім було визначено у контексті забезпечення ОП сучасним навчальним та науковим обладнанням (ДУЖП2, КНЕУ1, КНЕУ2, КПІ, НУБіП, СумДУ, ЧДТУ), зокрема використання:

- сучасних лабораторій, які мають акредитацію від спеціалізованих центрів, обладнання для моделювання виробничих процесів, спеціалізованого програмного забезпечення для аналізу технологічних даних (НУБіП);
- лабораторної та технічної бази Інноваційного хабу та центру підтримки технологій та інновацій (TISC), де викладачі та студенти можуть працювати над власними проєктами та дослідженнями (ДУЖП2)
- унікальної арт-лабораторії на базі Черкаського обласного художнього музею (ЧДТУ);
- поведінкової лабораторії, яка дозволяє проводити дослідження з використанням Eye Tracking і GSR-технологій, де здобувачі мають можливість проводити дослідження в рамках дисертаційних робіт та виконувати госпдоговірну тематику (СумДУ);
- зали рідкісних та цінних документів для проведення практичних занять зі здобувачами (КПІ);
- відеолaboratorії, обладнаної в рамках проєкту Erasmus+ «DEFEP-Distance Education for Future», де викладачі можуть записувати відеолекції (КНЕУ2).

У контексті **ефективного розподілу фінансових ресурсів ЗВО** інноваційною визначено практику використання субрахунків кафедр, які складають 15% від загального бюджету та спрямовуються на оплату праці, потреби кафедр, витрати на відрядження, академічну мобільність і закупівлю

обладнання. Як інноваційний підхід відзначено, зокрема, те, що керівники підрозділів мають автономію у використанні цих коштів (СумДУ).

Серед зразкових практик виокремлено також заходи з **розбудови цифрової інфраструктури ЗВО**, зокрема:

- автоматизацію більшості процесів організаційної та інформаційної підтримки здобувачів в ІС "Digital University" (ДУЖП1, ДУЖП2);
- функціонування навчальної платформи MIX, де для здобувачів доступна низка сервісів, зокрема "Індивідуальна траєкторія навчання", "Оцінювання дисциплін", "Опитування", "Навчальна картка", "Навчальна група", "Розклад занять", "Електронний каталог", "Результати оцінювань", "Наукові публікації" тощо (СумДУ).

У контексті надання різних форм **підтримки здобувачам вищої освіти** виділено:

- мотиваційну підтримку здобувачів за навчальні та наукові успіхи у вигляді стипендій та грантів, яка надається як структурними підрозділами ЗВО, так і партнерськими організаціями (НаУКМА)
- наявність та доступність для здобувачів довідника «Студентський порадник» (КНЕУ1, КНЕУ2);
- діяльність Докторської школи імені родини Юхименків (НаУКМА).

Як зразкові відзначені ефективні практики реалізації **політики інклюзивності та безбар'єрності освітнього середовища** (НаУКМА), виконання низки соціальних проєктів, зокрема "Бібліотека за безбар'єрністю", "Університет, дружній до сім'ї", спрямованого на сприяння гендерній рівності та створення рівних можливостей для здобувачів з дітьми (СумДУ), діяльність у ЗВО Центру соціально-психологічної служби для психологічного супроводу здобувачів з особливими освітніми потребами (НУБіП).

У контексті забезпечення **безпечного освітнього середовища** як зразкову практику виокремлено обладнання навчального простору-укриття, здатного забезпечити можливість продовжувати навчання та роботу навіть під час повітряних тривог для близько 500 осіб. Завдяки багатофункціональності та комфорту простір використовується не лише в умовах загрози, а й у мирний час як коворкінг і платформа для різноманітних заходів (КПІ).

Отже, зразковість за Критерієм 7 передусім ґрунтується на взаємодії із зовнішніми стейкхолдерами, що дозволяє забезпечити освітню програму сучасним, часто унікальним, навчальним, лабораторним обладнанням та програмним забезпеченням.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Зразковість виконання вимог Критерію 8 для всіх аналізованих освітніх програм була визначена на основі підтвердженої **ефективності реалізованої в ЗВО внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти** (ДУЖП1, ДУЖП2, ІД, КНЕУ1, КНЕУ2, КПІ, НаУКМА, НУБіП, СумДУ, ЧДТУ).

З-поміж зразкових практик реалізації внутрішніх процедур забезпечення якості освіти підкреслено ефективність системного внутрішнього аудиту освітніх програм (ДУЖП1, ДУЖП2, КНЕУ1, КНЕУ2), комплексної системи моніторингу якості ОП та освітньої діяльності ЗВО (НаУКМА).

Як зразкові також наведені практики **залучення здобувачів вищої освіти** до процедур забезпечення якості, зокрема рейтингування ОП на основі комплексного аналізу результатів опитувань здобувачів вищої освіти (СумДУ), участь здобувачів у складі робочих груп із моніторингу та аудиту стану якості навчання і викладання в ЗВО (НаУКМА).

У контексті ефективного **залучення роботодавців, випускників та інших зовнішніх стейкхолдерів** до процедур періодичного перегляду та оновлення ОП підкреслено функціонування Професійного дорадчого комітету із залученням представників роботодавців та випускників (КНЕУ1, КНЕУ2), спільні ініціативи між університетом і бізнесом (ДУЖП2, КНЕУ1, КНЕУ2), державними аналітичними інститутами (ІД), органами державної влади (НаУКМА).

У контексті проходження зовнішнього оцінювання як зразкову практику також відзначено проходження НУ атестації наукових установ і входження до I класифікаційної групи установ, які мають високий рівень отриманих результатів діяльності (ІД).

Як зразкові практики визначені заходи, реалізовані ЗВО з метою розвитку культури якості в академічному середовищі. Вони включають реалізацію міжнародних проєктів (OPTIMA, QuaRSU, RENAB), які сприяють покращенню якості освіти через впровадження європейських стандартів (СумДУ), а також власних програм професійного розвитку, наприклад, постійно діючого тренінгу «Акредитаційний коучинг» для гарантів, членів проєктних груп та інших викладачів ЗВО (КНЕУ1, КНЕУ2), тематичного проєкту “Акредитація освітніх програм: Механізми внутрішнього забезпечення якості освіти” (НаУКМА).

Критерій 9. Прозорість та публічність

У контексті оприлюднення інформації про освітню програму та освітню діяльність ЗВО ідентифіковано такі зразкові практики: впровадження власної розробленої онлайн-системи управління закладом освіти "Digital University", яка передбачає централізоване цифрове координування та взаємозв'язок усіх ключових процесів в освітньому середовищі та доступу до інформації (ДУЖП1, ДУЖП2), використання різноманітних платформ і ресурсів для представлення інформації про освітню програму (КПІ, СумДУ).

Критерій 10. Навчання через дослідження

Щодо усіх трьох проаналізованих освітніх програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (ІД, НаУКМА, СумДУ) було визначено зразкову відповідність Критерію 10. Характерною для цих освітніх програм є участь наукових керівників, викладачів і здобувачів вищої освіти на ОП у вітчизняних та закордонних дослідницьких проєктах, отримання індивідуальних грантів на наукове стажування. Наприклад, аспіранти ОП залучені до виконання 15 грантових (дослідницьких і консалтингових) проєктів, що реалізуються з 2022 року спільно з Єнським університетом імені Фрідріха Шиллера, Центральноевропейським університетом, Лондонською школою, економіки і політичних наук (LSE), Апаратом ВРУ, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством освіти і науки України, Асоціацією міст України (НаУКМА).

Взірцевими практиками у контексті виконання Критерію 10 також визначено:

- запрошення до наукового співкерівництва іноземних фахівців (НаУКМА);
- формування потенційного складу разових спеціалізованих вчених рад для здобувачів ще на етапі початку навчання, що дозволяє забезпечити ефективний процес рецензування робіт на етапі підготовки до захисту (ІД, НаУКМА);
- можливість для здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників безкоштовно публікувати результати своїх досліджень у власних фахових наукових журналах ЗВО, що входять до категорії «А» та «Б», індексуються у міжнародних наукометричних базах даних, зокрема Scopus та Web of Science (НаУКМА, СумДУ);
- можливість для викладачів та здобувачів вищої освіти брати участь в організованих ЗВО міжнародних конференціях, що індексуються у базі даних Scopus, та безкоштовно публікувати тези доповідей (СумДУ).

Отже, формування в ЗВО наукової спільноти, яка стимулює та підтримує планування, реалізацію та апробацію досліджень здобувачів, стало основною передумовою визначення зразкової відповідності Критерію 10.

Тож освітні програми, щодо яких Національне агентство у 2024/2025 навчальному році прийняло рішення про акредитацію з визначенням “зразкова”, були розроблені та постійно вдосконалювалися у тісній взаємодії з роботодавцями та органами державної влади. Взаємодія з роботодавцями залишається одним із найбільш ефективних інструментів урахування у змісті освітніх програм потреб суспільства та ринку праці. Така співпраця забезпечує орієнтоване на практику змістове наповнення освітніх компонентів, а також забезпечує можливість учасників освітнього процесу використовувати сучасне обладнання та програмне забезпечення. Іншою важливою передумовою успішної реалізації проаналізованих освітніх програм є налагодження тісних зв'язків з міжнародною академічною та професійною спільнотою. Активна проектна діяльність ЗВО, публікаційна активність та участь викладачів і студентів у програмах міжнародної академічної мобільності створили умови для залучення іноземних фахівців до розроблення, рецензування освітніх програм, викладання дисциплін та співкерівництва дисертаційними дослідженнями. Разом із напрацюванням ефективних інструментів системного моніторингу якості освітніх програм у ЗВО ці практики забезпечують відповідність ESG-2015 та високу конкурентоспроможність на загальнонаціональному рівні.